

Handwritten note: Η Παναγία του Ταβερνικίου

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ Ι. ΔΡΑΚΟΥ

ΜΟΕΧΟΝΗΣΙΟΥ

~~Handwritten scribble~~

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

1137

ΗΤΟΙ

ΣΥΝΑΡΧΕΣ ΠΑΡΑΧΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΧΗΣ ΜΕΧΡΙ
ΣΠΗΡΟΝ, ΕΠΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΜΟΕΧΟΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΝ ΟΙΣ ΣΗΓΙΛΙΑ, ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΥΣΟΒΟΥΛΙΑ

« Ἡμεῖς στασιάζειν χρεών ἐσσι εἴτε
» τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν παῖσι
» περὶ τοῦ ἁγιωτέρου ἡμεῶν πλῆθ
» ἀγαθὴ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. »
(Ἡρόδ. Θ'. 79.)

Σ
170

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΘΗΝΗΣΙ

1891

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠῃ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ.

Ἄνεκφραστος ἡ χαρὰ καὶ ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ ἀγαλλίασις μου ὅτε περιηγούμην κατὰ τὸ ἔαρ 1889 τὰς ὁμογενεῖς παροικίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς συλλογὴν τῆς δε ἐπιγραφικῆς συγγραφῆς, διότι εἶδον καὶ τὸ λέγω μετ' ἔθνικῆς ὑπερηφανείας, ἀπάσας νὰ καταγίνωνται εἰς τὸ ἀγαθόν, σχετικῶς τῶν ἑαυτῶν πόρων καὶ δασύμεων· εἶδον πανταχοῦ ζῶν ἠθικὴν τε καὶ πνευματικὴν, ἡδὴν τερπνόν, πᾶν ἅγιον. Αἱ σημεριναὶ ἐνορίαὶ τῶν ὁμογενῶν ὁμοιάζουσι κάλλιστα μὲ τὰς Ἀυτονόμους Πολιτείας τῆς ἀρχαιότητος, αἵτινες σκοπὸν καὶ μέλημα εἶχον τὴν πανελληνίον ἀρόσθησιν καὶ ἡμιλλῶντο ὅτε μὲν μεταξύ, ὅτε δὲ μὲ τὰς μητροπόλεις ἔχουσιν μόνον πρὸς τὰ γράμματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐλευθέρας τέχνας καὶ τὸν ἐν γένει στολισμὸν. Ἐθαύμασα ὅτε εἶδον αὐτοὶ σμικρὰς κοινότητας καὶ λόγῳ πληθυσμοῦ καὶ λόγῳ ὕλικῆς ἐπόψεως νὰ ὦσιν ἀνδρειότεραι, ἑλληνοπρεπέστεραι ὅπὸ πολλὰς πολυπληθεῖς πόλεις τῆς Ἑλλάσσονος Ἀσίας, ὡς εἶδον ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἀναλόγως ἔπρεπε νὰ διατηρῶσιν ἄλλαι μὲν ἐκ τῶν τελευταίων γυμνάσια, ἄλλαι δὲ καὶ πανεπιστήμιον. Οὐδὲν ἄλλο ἐκίνησε τόσον τὴν περιέργειάν μου, οὔτε ὁ ναὸς τῆς ἀγίας Σοφίας, οὔτε οἱ ὀβελίσκοι ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ, οὔτε τὸ πολύστηλον, οὔτε τὰ πολυπληθέστατα τερμίνη, οὔτε οἱ ναοί, οὔτε τὰ ἐκπαιδευτήρια, οὔτε οἱ εὐρυχωροῦντες στρατώνες, οὔτε τὰ βυζαντινὰ τεῖχη, οὔτε τὰ ἑρασιώτατα μέγαρα τῶν πρεσβειῶν καὶ μεγιστάνων, οὔτε τὰ ἐπιπέλα ἀνάκτορα, ἰδίᾳ τοῦ Βολμᾶ Μπαῆ καὶ Γιλδιζ καὶ ἄλλα, διότι παιδιόθεν ἐλαμβανόμεν παρὰ τοῦ ἐμπόρου ἑλαίων καὶ πλοιάρχου πατρός μου ἐν καιρῷ δέοντι καὶ ἐπεσκιπτόμην τὰ ἀξιοθέατα τῆς βασιλευούσης, μόνην ὁδηγήτριαν ἔχων, ἐξ ἔρωτος πρὸς τὰ πάτρια, τὴν τοῦ σοφοῦ πα-

τριάρχου Κωνσταντινιάδα. Πᾶσα δ' εὐαίσθητος καρδία εὐχεταί καὶ ἐπιθυμῆι ὅπως ἡ πολύφωτος λαμπάς, ἣτις καίεται ἐν ταῖς ὁμογενεῖσι παροικίαις τῆς Ἑπταλόφου καὶ ἀλλαγῶν νὰ σβύσῃ οὐδέποτε, καθόσον ἔλαιον εὐσπλαχνίας καὶ μεγαθυμίας ἐλάμβανεν ὑπὸ τῶν χαριτοβρύτων χειρῶν τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ τοῦ Β', Σουλτάν Μεδζίτ, Σουλτάν Ἀζίζ, πλείστον δὲ καὶ ἀρθονώτατον ὑπὸ τοῦ νῦν Σουλτάν Χαμίτ τοῦ Β'. εἰς οὗ τῆς ἡμέρας ὅλα τὰ ὑπήκοα ἔθνη ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Μεγαλειότητός Του ἀπολαμβάνουσιν ἀπειρους ἐλευθερίας καὶ μεγίστας ἐπιδαψιλεύσεις διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ πολιτισμὸν. Ἐσαεὶ δὲ εὐγνωμόνας καὶ εὐσεβῶς τα ἔθνη Του συντελοῦσιν εἰς τὴν κραταιώσιν τοῦ βασιλείου Κράτους καὶ τῆ εὐκαρίῃ δοθείσῃ ἐκφράζουσι τὴν ἀμείριστον ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Ἄνακτα, ὃν διαφυλάττοι Κύριος ὁ Θεὸς μακραίωνα. Ἄναριθμητα τεκμήρια ἀγάπης τῶν λαῶν Του ἔχει ὁ Ἄναξ, καὶ οἱ λαοὶ Του μυρίας ὄσας εὐνοίας τοῦ Ἄνακτος.—Καθὼς δὲ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος λεπτομερῶς περιέγραψε τὰς κρήνας, ἃς ὁ Βασιλεὺς ὁ Μακεδὼν εἶχεν ἰδρύσει ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς Νέας Ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἀφήγησις αὐτῆ ἐφάνη πᾶν χρησίμος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν τεχνῶν, οὕτω καὶ ἡ ἐμὴ ἀδυναμία ταξινόμει τὰς ἐπομένους συγχρόνους ἑλληνικὰς ἐπιγραφάς, αἵτινες ἀνάκεινται ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁμογενῶν ἰδρυμάτων, ἐνθα λειτουργοῦσιν ἡ ἡγεμὼν τῶν ἀρετῶν, αἱ θυγατέρες τῆς Μνημοσύνης καὶ ἡ φιλανθρωπία, ἐν τῇ καθέδρᾳ τῶν Ὀσμανιδῶν.

Α'.) Ναοὶ ὀρθοδόξων Ἑλλήνων :

Ι. Παρὰ τὰ τεῖχη τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κερατίου κόλπου εἰσὶ :

α.) Ὁ Πατριαρχικὸς ναός. Ὁρῶνται λελαξυμένα ἐπὶ πλακῶς ἐκ μαρμάρου ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τροπαιοφόρου ἁγίου Γεωργίου τιμωμένου πατριαρχικοῦ ναοῦ ἐν Φαναρίῳ τάδε :

« Ἦτοι μὲν μέγαλοιο νεὼς ὁ Γεωργίου ἱερός
μάρτυρες εὐκλεῆος καὶ; γήραι εἰς πάρος.

αὐτὰρ ἀνηθήσας νέον ἐς κάλλος τὸδε γ' ἦκεν
ὡς χαίρεις ἰδέειν ἀγλαὸς ἰδὲ μέγας,
ζῆλω μὲν κλειτοῖο ἀγαστῶ Γρηγορίου
εὐ πατριαρχοῦντος πέντε μετ' ἐσπομένου
ἰδραῖς ἢς δαπάναις ἰδὲ κλήρου ἀρχιθυτῶν
τῷ δ' ἄρα Παμμεδέων ὄλβια τοῖσι πόροι.

κωλς'.»

Καὶ ἡ ἐθνικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀξιοπρέπεια ἐπιβάλλει ἐν τῶν Οἰκουμενικῶν ἡμῶν Πατριάρχῃν ἵνα διατάξῃ τὴν διάρθρωσιν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης γραμματικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς.

Ἐπι τῆς λεπτοφυοῦς περιθωρίου τῆς αὐτῆς θύρας τὰ ἐπομένως δεικνύνται ἡ Μνήσθητι Κύριε τοῦ δούλου σου Κωνσταντίνου Καπικεχαγιῆ τῆς Μολδοβλαχίας οὐ τοῖς ἐξόδοις ἀνηγέρθη ἡ παρούσα πύλη ἔτει αψκ'.

Ἀνάκειται μάρμαρον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς θύρας τῆς κυρίας εἰσόδου γέρον τὰ ἀκόλουθα :

Ὁ πάνσεπτος οὗτος καὶ πατριαρχικὸς νεὼς ἀμφοδόκτος ἐκ βόθρων αὐτῶν ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ σεβασμιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἰερεμίου ἀναλώμασι μὲν καὶ δαπάνῃ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐπιτροπευόντων δὲ καὶ ἐπιστατούντων τῶν πανμερωτάτων μητροπολιτῶν Νικηταίας κύρ Παΐσιου, Νικαίας κύρ Γερασίμου, Χαλκηδόνος κύρ Παρθενίου, Προύσης κύρ Κυρίλλου, Βάρνης κύρ Καλλωίκου συνεπιστατούντων δὲ τῶν τιμιωτάτων ἀρχόντων, τοῦ τε Μεγάλου Ἐκκλησιάρχου κύρ Κωνσταντίνου καὶ χατζῆ κύρ Κωνσταντίνου πρώην Καπικεχαγιᾶ Οὐγκροβλαχίας. αψκ'. Δεκεμβρίου ιη'.»

Ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ θύρᾳ παράκειται τὸδε ἡ Τὸ παρὸν ἔδαφος ἐστρώθη διὰ δαπάνης τοῦ τιμιωτάτου ἀρχόντος, τοῦ Ἀθανασίου Κιουρτσημπῆ, μνημόσυνον αὐτοῦ, ἔτει αψκ'. ἐν μηνὶ Δεκεμβρίου γ'.»

β.) Ὁ ἅγιος Νικόλαος εἰς Τσιμπαλίον λαμπρὸς νεὼς, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἐπιγραφὴν ἐνθα δεῖ, καίται δὲ ὀλίγον πρὸς ἀνατολὰς τοῦ πατριαρχικοῦ.

γ.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ἐν Μουχλίῳ δὲν ὑπάρχει ἐπιγράμμα καθόλου.

δ.) Ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐν Φωτηρᾷ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς θύρας τοῦ ναοῦ τούτου ἀναγινώσκοντα:

«Τὸ στερῶμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθῶτων, στερῶσον Κύριε τὴν Ἐκκλησίαν ἣν ἐκτίσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι. Οὗτος ὁ πάνσεπτος καὶ θεῖος ναὸς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τοῦ ἐπικαλουμένου Ποτηρᾷ, ἀνεκαινίσθη ἐν ἐπιμελείᾳ τῶν τιμίων ἐπιτρόπων καὶ ἐνορητῶν καὶ δαπάνῃ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῶν βοηθούτων καὶ βοηθησάντων ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ εἰς μνημόσυον αὐτῶν ἔστω. 1830 ἐν μηνί ὀκτωβρίῳ 16.»

Μετόχια παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Κερατίου.

ε.) Ὁ ἅγιος Γεώργιος, ναὸς καὶ μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου, ἔχει τὴν δε:

«Πυρὶ τεφρωθεὶς ἀσπέτω σὺν οἰκίαις
Οἰκτρὸν θέαμα πᾶσι κατωπτεύσῃ
Καυτὸς δὲ ὁ ποιμὴν τοῦ Παναγίου Τάφου
Σοφὸς Χρῦσανθος ἐξέδωκεν ἀδρεᾷ δόσει
Φέριστον ἤδη ἀνεγείρει μ' ἐκθύμως
Γεωργίῳ μάρτυρι, ὃς ἦν μοι κλέος.»

Ψιλογράφως δὲ τὰ ἀκόλουθα ἐν τῇ ἰδίᾳ πλάκῃ: «Ἐπιστάμεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τούτου τοῦ θείου ναοῦ ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης κύρ Μελέτιος καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ μετοχίου Μελέτιος καὶ κλῆρος ἡτοι ἀρχιτέκτων ὁ Παῦλος, ἀψή. μηνί Μαΐῳ.» — Ἐγγύτατα τοῦ ναοῦ τούτου ἐστὶ τὸ ἀναγινωστήριον ὁ Ὀρφεύς.

ς.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εἰς Βλάχ-σαράι· ναὸς καὶ μετόχιον τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου· ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ φαίνεται πλάξ τις δεικνύουσα τὴν χρονολογίαν 1840 Μαΐου 1.

ζ.) Ὁ Πρόδρομος, μετόχιον Σιναιτικόν· παραπλευρῶς δὲ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ σώζεται μαρμαρινὴ πλάξ ἐχούσα ὡς ἐξῆς: «Πρὸς διηνεκὴ μνήμην ἢ μὲν παθοῦσα ὑπὸ τοῦ χρόνου ὀροσφῆ τῆς δε ἱερᾶς τοῦ Προδρόμου ἐκκλησίας ἐπισκευάσθη καλῶς καὶ στερεῶς ἅμα τῷ νάρθηκι τῷ αὐτῷ

ἔτει ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σιναίου Κωνσταντίου ἰθύνοντος τηλικαῦτα τοὺς οἰκίας τοῦ Οὐκουμηνικοῦ σκάφους· αὐθις δὲ τῷ αὐτῷ ἔτι θερμῇ προθυμίᾳ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος διέποιεσε τὰ τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους τοῦ Σιναίου, ἐξαχθέντων τῶν ἐν τῷ ναῷ συντριβέντων καὶ ἀηδῶν γενομένων μαρμάρων ἱστρώθη ἄλλοις καλλίστοις καὶ τετραγώνοις τῷ τε ἱερῷ ὄλῳ τοῦ Ἱεροῦ, τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Χερουλαμπους, ἱκανόν τοῦ κατὰ μέσον Ναοῦ μέρος, καὶ ὅλος ὁ ναὸς ἅμα ταῖς κολώναις αὐτοῦ, ὡς σεσαπησῶν τῶν παλαιῶν, φαιδρῶς καθωραΐσθη· συγχρόνως δὲ τούτοις, φθαρίνων ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν τοῦ μετοχίου θεμελίων καὶ ἡτῶν ἐπαπειλοῦντος, ἐπισκευάσθη καὐτὸ εὐπρεπέστατα. Ἀμνέ, κατὰ μῆνα Νοέμβριον.»

Ἐνακείται ἑτέρα πλάξ καὶ εἰς τὴν ἀριστερόθεν θύραν τῆς κυρίας πλευρᾶς μετὰ τῆς:

«Τὸν σικτὸν αὐτὸν Προδρόμου Ἰωάννου,
θείου προφήτου τ' ἠδὲ Βαπτιστοῦ δόμον
καὶ ἐντα φαιδρὸν ἱδρῦει Νικηφόρος
Σινεῖ ἱεροψήφιος ἐκ Κρήτης πέλων.
Πιστῶν δαπάνῃ Πατριαρχεὶς ἐπι
ἀνδρὸς φερίστου κυρίου Παΐσιου.
Ἀψή. Ἰουνίου ιε.»

Τοσα περὶ μετοχίων.

η.) Ὁ Ταξιαρχὴς ἐν Βαλατῇ. Φαίνονται ἐπὶ τοῦ ναοῦ τούτου τὰ δε ἀπείριττα: Ὁ ἱερός οὗτος ναὸς τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν ἀνεκαινίσθη ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Κωνσταντίου τοῦ Α'. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αὐτῷ, μηνὸς Σεπτεμβρίου τῇ ιζ'. — Πλησίον ἔχει ἐξαιρετὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλείων.

θ.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εἰς Μπαλίνον·

«Ἐπὶ δὲ ἀχράντοις κόρης Θεομήτορος ἀγνῆς,
Ἄρχαιον γῆρας νῦν ἀποδυσάμενος,
Ἐκ βῆθρων περικαλλῆς ἀρχαγέων μάλ' ἀνηθᾶ,
Πολλῆσιν ἐκπάναις εὐσεβῶν ἀνέρων
Ἄμφι μιν οἰκούντων· ὅσα πατράρχευσεν ἀγαστῶς
Γερμανὸς πρόφρων, τῆς δε ἰῶν πόλεως·
Ἦσε Θ. Ἀριστοκλῆς, αὐτῷ ἐν μηνί Ἰουνίῳ.»

ι.) 'Ο Ἅγιος Δημήτριος εἰς Ευλόπορταν : «Οὗτος ὁ ναὸς ἀνακένισθη ἐπὶ Κωνσταντίου Πατριάρχου 1835 Ἰουλίου 20.» Καὶ αὕτη, δυσανάγνωστος πῶς

«Πῦρ ἐκτεφροῖ με λείψανον . . .

Δημητρίῳ πρὶν τῷ Μυροβλύτῃ ἔτισε.
Τῶν . . . αἰνούτων ἐνθεος ζῆλος δέ με
Πιστῶν τε ἄλλων ἀνεγείρει δαπάνη.
Ξένον θέαμα . . . ἐν χρόνοις.
Πατριαρχούντος τε . . . κυρ Παΐσιου.
'Ἐν ἔτει Χριστοῦ πψλ'. Ἰουνίου 5'»

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ τούτου ἐστὶ καὶ ἡ λέσχη α' Ἐννέα Μοῦσαι» καὶ τὸ ἀρρέων ἐκπαιδευτήριον.

ιζ.) Βλαχερινῶν ἡ ναὸς τῆς Θεοτόκου.
α' Αἶδε Βλαχίρναι τῇ δε σεπτῆς Παρθένου
Σεβας παλαιὸν εὐαγέστατος δόμος
Ἄγχιστα κλεινῶν τῆς δε γῆς ἀνακτόρων
Ἄλλ' οὐτ' ἐκεῖνα νῦν ὄρα, πάρεστί σοι
Καὶ ναὶς ἄρδην οἴχεται ἐκείνων μέτα
Μίμνει δὲ λουτήρ ἢ ἔνοικος πρὶν χάρις
Πλύνων καθαίρων ὅστις ἐν πίστι μελῆ
Ἔως δὲ ναὸς αὖθις ἰδρῶθη μέγας
Λουτήρα τὸν δε Παρθένου κλίνει νέον
Οἶον γ' ὄρξεν νῦν βαίον οὐ σμικρῶ πόνῳ
Ζῆλος πολιτῶν· ἀλλὰ νίπτου καὶ σέβου.»

Ψιλογράφως δέ. «Τὸ ἐν τῷ πανσίπτῳ τῷ γε Ἁγιάσματι ἱερὸν θυσιαστήριον καθιερώθη ἐν ἔτει σωτηρίῳ πωζζ', μηνὸς Ἰανουαρίου κή. πατριαρχεύοντος Σωφρονίου τοῦ Βυζαντίου διὰ τοῦ μητροπολίτου Κρήτης Διονυσίου, ἐπιστασιῶν τῶν Γεωργίου Φωτιάδου, Ἀγγελῆ Χρυσοστόμου καὶ Δημητρίου Νικολοπούλου.» Ἐπὶ δὲ τοῦ αγιάσματος λελαξευμένα εἶναι· «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῶ τὰ νικητήρια, κτλ.

II. Παρὰ δὲ τὰ χερσαία τείχη οἱ ἐπόμενοι :

ιβ.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εἰς Ἐγρί Καπί· παραπλεύρως τῆς κυρίας θύρας ἀναγινώσκειται
α' Ὁ ναὸς οὗτος τῆς ἀειμνήστου Κόρης
'Ἐνφ' προδήλως ἡ Θεοῦ σκηνοὶ χάρις

'Ἐνφ' τὰ π' ἄλλα ἐξελαύνεται πίθη.
Καὶ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἡ πικρία.
Ἄμισθον ὄντως ἰατρῆϊον τυγχάνων.
Νῆος Σιλωὰμ πᾶσι τοῖς ἀφιγμένοις·
Μέλλων ἰρείπειν καὶ ὑπεῖξεν τῷ χρόνῳ
Νεῖται γαλήνῃ τοῦ ὑπερτάτου Κράτους
Νῦν αὖ ἐπεσκεύασται ἐκ βάρων ἅπας·
'Ἐνφ' προθύμως πᾶς ἕκαστος εἰσφέρει
τῶν εὐσεβούντων ἀττ' ἂν ἡ σφίσι σθένος
Ζῆλόν τε θεῖον ὡς τανῶν Πατριάρχης
Κυρίλλος ἡμῖν καὶ σπλαργῆν ἄκραν
'Ὁ τοῦ κράτους ὢν, νῦν Διερχμνεὺς μέγας,
ὁ Ἰάκωβος. Ἀργυροπούλων γένους·
Πρὸς τοῖς δε μνήμης ἀξιούσθων εἰκότως
ἀνθ' ἧς ἐδειξαν ἐμμόνου συνεργείας
Καὶ ἐπίτροποι οἱ τῶν Νοσοκομείων.
Συν οἷς ἅπαντος τοῦ γένους συναινέσει
ἔκκεται οὗτος, ὡσθ' ἐν εἰν' ἄμρω αἰί.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ πωζζ'. Ἰανουαρίου α'»

'Ἐν τῷ ἰδίῳ περιβόλῳ εἰσὶ καὶ τὰ ἀρρέων καὶ θηλέων ἐκπαιδευτήρια.

ιγ.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εἰς Τεκφοῦρ σαράι. Ἐπιμαρμαρινῆς πλακῆς «Ῥοφιτιδοκαπῖαν 1837.-Μνήσθητι μου Κε τὸν δούλον σου, τὸν κτητόρον ΝΗκολάου, Ἰωάννου σ.κ. Οὐροπούνο, ἀπὸ χὄριον Λουβρί, Κώστα Κάλφρα...»

ιδ.) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς Ἐδερνὲ καπί. Ἀνάκειται ἐπὶ μαρμαρινῆς πλακῆς αὕτη ἡ ἐπιγραφή.

Θεὸν στερέωσον ναὸν τοῦ ἀλλοφόρου
Γεωργίου τρισμάκαρος ὄντως προπαισφόρου
Διὰ τε συνδρομῆς πιστῶν ἐκ βάρων ἀνηγέρθη,
Ὅτε εἰς βασιλεύουσαν λαμπρὸς φωστήρ ἐτίθη
Γρηγόριος ὁ θαυμαστός Πστριαρχῶν ἀκρότης
Ἀρχιερίων καλλονῆ καὶ τί εἶπω ἐν πρώτοις;
Ὅμως δὲ καὶ οἱ πρώτιστοι ταύτης τῆς ἑνορίας
Ζηλῶ θεῖῳ κινούμενοι μετῆγον προθυμίας.
Μεθ' ὧν καὶ ὁ προσκυνητῆς Νικόλαος ὡσαύτως,

Οἱ πάντες θέσιν τ' ἐκ δεξιῶθεν τότε δοίης καὶ τῶ
γράφαντι τριστάλανι Λογῶδη.

Ἐτεχνοποιήθη παρὰ Θεοφωστου Κάλρα.

Ἀριέρωμα Δημήτρι Κατρακίλη.

Ἰανουαρίου 11. 1834.»

Πλησίον ἐστὶ καὶ ἀρρένων καὶ θηλέων σχολεῖα.

θ.) Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου εἰς Βελιγράδιον· δει-
κνυταὶ ἐξωθὶ τοῦ ἱεροῦ βήματος μαρμαρίνη πλάξ μετὰ σταυ-
ροῦ καὶ ἡ χρονολογία 1837 ἀπριλίου 10. Ἐντὸς τῆς ἀλλῆς
δημοτικῆς σχολεῖον ὑπάρχει.

κ.) Ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πη-
γῆς ἐν Βαλουκλίῃ πλάξ μαρμαρίνη ἔχουσα τὰς ἀλλοξυμένας.

α' Ὁ ναὸς οὗτος, Πηγῆ ὀνομαζόμενος,

πάλαι μὲν ἦν γε φαίδος, ἀλλὰ καὶ μέγας.

Νῦν δὲ κελεύσει τοῦ ἀνωτάτου Κράτους,

καὶ Πατριάρχου τοῦ σοφοῦ Κωνσταντίου,

ἀνασκευασθεῖς καὶ παλαιῶν τῶν βάθρων

ἐκ γῆς θερόντων ἤχθη εἰς εἶδος τὸ δε,

τῶν τε προέδρων καὶ ἐποπιτῶν ἐθέλω

καὶ τοῦ Γένους ἅπαντος ἐν θουραγίῃ.

ὣν δὴ ἐκάστου τούτου ἐν βίβλῳ βόλου

γεγραπταὶ οὕτω, τῆς καλῆς ἀρθουρίας·

Σὺ δέ, ὦ ἀναστα ὑδροκυματουργέ μοι,

σώζεις ἅπαντας ποικίλων ἐκ κινδύνων

σώζεις δὲ καὶ σὸν τὸν περίλυτον δόμον,

καὶ τὸν δ' ἰαμβίσαντα ταῦτα Λογῶδην.

χλωδ' κατὰ μῆνα Ἰουλίῳ.»

Ἡμικυλικὴ πλάξ μαρμαρίνη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς θύρας τῆς
κυρίας εἰσόδου ἐφ' ἧς ὁρῶνται·

α' Ὁ πάνσεπτος οὗτος ναὸς ἱδρύεται ἐπὶ τῶν ἀνορυθέν-

των ἱρείπιων τοῦ παλαιοῦ περικλειοῦς ναοῦ κατὰ μῆνα Ἰ-

ούλιον τοῦ 1833, ἐγκαινισθεῖς τῇ 2 Φεβρουαρίου τοῦ

1835. Προτροπῇ τῶν ἐντιμοτάτων τοῦ Νοσοκομείου ἐφό-

ρων τοῦτε γ' Ἀνέστη, Ἰωάννου Φάχρη. γ' Μανουλάκη

Καμάρα, Κωνσταντίνου Ι. Ἰμπλικτζῆ καὶ Δημητρίου Ζα-

φειροπούλου· ἐπιστάσις δὲ γ' Μανουλάκη Καμάρα, Κων-

σταντίνου Ι. Ἰμπλικτζῆ καὶ Φωτιάδου, τῶν τε ἀρχιεπι-

νων Ν* Γιατζόγλου καὶ Μαρκῆ Κάλρα. Ἄλλῃ, Πηγῆ
χαρίτων ἀκένωτε Δέσποινα, περιφρούρει καὶ σκέπε καὶ πε-
ρίσωλε τοὺς συνδρομητὰς τοῦ ἱεροῦ σου τούτου τεμένους
δρασιμῶσα αὐτοὺς ἐκ τῶν τῆς ἀκένωτου σου πηγῆς ναμάτων»

Ἐκτέρωθεν τῶν βαθμίδων τοῦ ἀγάλματος τῆς Ζωοδό-
χοῦ Πηγῆς ἐπὶ πλακῶν φαίνονται τὰ ἐπόμενα·

α' Ἄντ' εἰ ὕδωρ' ἐπιστι καὶ γὰρ ἡ χάρις

Ἡ θαυματουργὸς τῆς πανάγνου Παρθένου.

Μάρτυς, ἡ πάθη, αἰσθημα, ἀπλετος χρόνος,

Κωνσταντὶς δῆλωσε τῆς Κωνσταντίνου.

αὐλῶ. μηνὶ ἀπριλίῳ.»

«Διψῆς· κατελθὼν ζεῖν' ἀδιψος εἰθ' ἄνω

Θεῖου δρασιμοῦ ἐμπλεως θεορρύτου·

Ἄλλ' αὖ ἀπελθεῖν ἀγλαῆς Πηγῆς θέλων,

Εὖξαι ὑπὲρ νῦν καὶ παλαιῶν κτιτόρων.

1834 μηνὶ Μαίῳ.»

αα.) Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους ἐν τῷ Νο-
σοκομίῳ Βαλουκλίῃ ἀνεγκαινῶσκενται ἐνθα δεῖ ταῦτα.

«Οὗτος! βλῆρ' ὠδὲ θάυμα γὰρ εἴμ' ἰδέσθαι οὐ μικρὸν,

θεῖου, ὦ ζένη, ζήλου γ' ὁμοιοῖς ἔργον πέλω.

Ἰερὸν δὲ ἱδρυμα νοσοῦντων θνητῶν ὁμοίων

ἐπὶ ἐν κυρίῳ ἦν ἀνθρώπων Ἰπποκράτεος φίλου.

Εἰ δὲ τί σοι καὶ μαθεῖν ἐστὶν ἔρωσ τὸ αἰνῶν»,

εὐσεβῶν μὲν ἅπαντων πρώτος φιλοκάλων,

οἱ μ' ὑποδομήσαντο ὡν τ' οὐ ποτ' ὄλλυται κλέος,

Ἐπὶ τῆς τοῦ ἔκτου Γρηγορίου πατριαρχείας,

δι' ὧν πάντως ἱερὰ ἐλαμπρύνετο καθέδρα.

Εἰ δὲ γε ἱεῖρες ἡ Ἀμφιτροωνιδῶν νέων.

φιλοκάλων λίαν ἀνδρῶν ἀρετὴν δαήμεναι;

Διδοὶ γε πᾶσιν οἱ ἐπιστάσι μοι ἱδρυμένῳ.

1838 Σεπτεμβρίου 1.»

αβ.) Ὁ ἐν τῷ Ὄρφατοτροφίῳ ὠραῖος ναῖσκος τιμᾶται ἐπ'
ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀγαργύρων, καὶ ἐνεοκτίσθη τὸ 1875.

ΠΙ. Παρὰ δὲ τὰ θαλάσσια τεῖχη τῆς Προποντίδος οἶδε:

αγ.) Οἱ ἅγιοι Κωνσταντίνος καὶ Ἐλένη εἰς Ἰψωμαθεῖα.

αΤὸ στερεῶμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθῶτων αΤ.

Ναός θεῖον ὕψωμα Ὑψωμαθείων,
δαπάναις ἀδραῖς χριστιανῶν ἀξίων.
Ἴδρου' ἐκ βάθρων, φθίνε βλέπε καὶ τήκου,
ἐπὶ λαμπρῶν ἡμερῶν Καλλινίκου.

Κωνσταντίνῳ ἀνακτι μητρὶ θ' Ἑλένη,
ἔργον φέριστον ἐν δυστυχοῦντι γένει
Ὀκτακοσίοις πέντε πρὸς τοῖς χιλίοις,
ἰπὸ Σωτῆρος ἔτεσι σωτηρίοις,
λαμπρᾶ, μεγίστῃ καθιερώθη Πέμπτῃ
τοῦ ἱαρινοῦ Ἀπριλίου τῇ ἕκτῃ.
Αὐτόν, ὦ πιστοί, τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα,
τὸν δεινοῖς τῶν ἀγαθῶν δοτῆρα,
Ὀμοθυμαδὸν φωνῇ μιᾷ καὶ γλώσσῃ,
ἱκετεύσωμεν, ἀπαντασ ὅπως σῶσῃ,
σεπτὸν δεσπότην, συνδρομητᾶς, προστάτας,
τοὺς ἐπιτρόπους, προσετώτας καὶ πάντας. 1805.

Ἀνεκανίσθη ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ παναγιωτάτου καὶ Οἰκου-
μενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Κωνσταντίου 1835. Ἐπιστα-
σίχ τοῦ τιμιωτάτου Φωτίου τοῦ ποτὶ Γρηγορίου καὶ ἀρχι-
τέκτονος Κωνσταντίνου. 7θρίου 20 *

κδ') Ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς Ὑψωμαθεία· πλάξ ἐκ μαρμά-
ρου ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ.

«Νεῶς τὰ πρόσθεν ἦν μὲν ἐν Βυζαντίῳ
Ἐν κυπαρίσσῳ τοῦ κλυτοῦ Γεωργίου
Ἄλλ' ἦν λυπηρὸν πᾶσιν ἀρχαίων φίλοις
Ὡς ἀγνοοῦσι ποῦ ποτ' εἶχε τὴν θέσιν.
Κωνσταντίας δὲ Πατριαρχῶν τὸ κλέος
Τοῦτον δὴ εἶναι εὐστόχως τεμῆρατο
Ἐκ τῆς παλαιᾶς τῆς δε καλλίστης θέλου,
Καὶ κυπαρίσσου τῆς καίσης πρό χρόνων
Ὅς πρώτη ὄρη καὶ ἀρωγὴ ἀπλέτω.
Καινὸν καθιστᾶ εἰς ὅπερ κάλλος βλέπεις
Ἄλλ' ὦ τροπαίων κλῆσιν ὡς μάρτυρας φέρων
Τῆρει ὑπερθεῖν τῶν νοητῶν θηρίων
Καὶ Πατριάρχην καὶ ἕσους Χριστεπανόμων
Καὶ τὸν δ' ἰαμβύσαντα ταῦτα Λωγάδην
Ὅμοῦ δὲ κτίστην τοῦδε τῆς τεχνουργίας

Καὶ Νικόλαον τέκτονα Νικητάδην
καὶ δ'· κατὰ μῆνα Μάιον.»

Ἰπάρχει ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ νηπιόγωγεον.
κί.) Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς εἰς Ὑψωμαθεία· εἰς βόρειον θύ-
ραν καὶ ἐπὶ ἐπιμήκουσ πλακὸς ἐκ μαρμάρου δεξιόθεν ταῦτα:

«Ἦν μὲν μέγιστος ὠδε τοῖς πρόσθεν δόμος
Μηνᾶ ἀγαστοῦ καὶ κλέους τῶν μαρτύρων
Τοῦ δὲ πθαρέντος τῷ χρόνῳ τ' ἡρειπότης
Μικρὸν δόμησαν τοῖς δε ἀμφ' ἑρειπίοις
Καὶ τοῦδε αὖ καέντος ἤδη ἐκ νέου
Ἀνακτίσαντο εἰς ὅπερ βλέπεις σχέδος.»

ἀριστερόθεν δέ :

«Τὸ τνηκαῦτα τοῦ σοφοῦ Κωνσταντίου
Εὐ πατριαρχεύοντος ἐν Ῥώμῃ Νέχ
Καλὸς γ' ὁ ναός, καλὴ ἡ προθυμία
Τῶν συνδραμόντων εὐσεβῶν ἐν τῷ ἔργῳ
Καὶ γοῦν ἀπαντασ σῶζε ἐκ τῶν κινδύνων
Μάρτυρας ἀθλητᾶ καὶ Λογάδην ἐσχάτως.
Ἀρχιτέκτον Κωνσταντῆς Γιολασιγμάξης.
Μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1833.»

κς.) Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἰς Ὑψωμαθεία· τῆδε κακό-
γραφα :

«Ὁ ναός οὗτος Νικολάου ἀγίου ἐκ νέου ροῦ εἰ τὰ πόθος
ζῆλω καὶ ἀγαστᾶ τῶν ἱεροκτῶν τῶν συνδρομῆ καὶ δα-
πάνῃ καὶ εὐν ἀρωγῇ χριστεπανόμων, ἐπ' ἀρχιθύτου τοῦ
πρώτου Κωνσταντίου σοφοῦ προσηνοῦς καὶ κλέους Βυζαν-
τίου, Οὗς πάτερ σῶζε πειρατίων βίου καὶ ἀνταμείβου μετὰ
πόθου . . .

κζ.) Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ εἰς Ὑψωμαθεία· ἐπὶ
θύρας μαρμαρίνης.

«Ναὸν τόνδε, δαμέντα χρόνῳ, ὠδ' εἰσατο αὐθις
εἰς ὃ γὰ κάλλος ὄρεσ τῶν πόθος ἱεροκτῶν
Ζηλὸς τε, σπουδὴ τε, χριστολατρῶν ὁμοθησκῶν
τοῦς Χριστὸς σῶζει γῆθεν ἀειράμενος.
Οἰκουμένης θάκῃ Κωνσταντίας ὅπποτε ἦτο
εἰ πατριαρχείων, θειοτέρῃ σοφίῃ
Τὸν ἡμῖν, Λόγε, δηναίων μάλα τῆρει σῶφον.

ὀρθοτομοῦντα λόγον σῆς γε ἀληθοσύνης
καὶ ἀρχιτέκτονα Κωνσταντῖνον ἐν ἔτει κωλβ' ΜΡ. α' »

Διατηρεῖ δὲ εὐκτιστον ἀρρένων ἐκπαιδευτήριον.

κβ.) Ἐν Βλάγκη ἀνάκειται ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων μαρμαρίνη πλάξ οὕτως ἔχουσα: α' Ὁ ναὸς οὗτος συνδρομῇ καὶ ἐξοδοῖς τῶν ὀρθοδόξων κτί- ζεται ἐκ τῶν βλήρων. — Ἐπιστατούντων εἰνοριτῶν ἐνθῆως. — Οἰκουμένην ἄγοντος εὐ Κωνσταντίνου. Βυζάντιον ζήλω- σε τῆς δ' εὐπορίας. Ἄλλ' ὡ νεῶ κίλλιστε σταίης ὀρθῶς, ἐς λυκάβαντας οὐχ ὑπείκοντες μέτρῳ. — Δωλ' μηνί δεκεμ- βρίῳ κ' »

κβ.) Ὁ ἐν Κοντοσκαλίῳ ναὸς τῆς ἁγίας Κυριακῆς πρό τινος ἀποτερωθεὶς ἔχει μικρὰν ἐκκλησίαν ἐπὶ τοῦ χώρου τοῦ πρώην, ὅστις θὰ ἀνεδρυθῆ' ἐπὶ τοῦ νοτίου τοίχου ἔχει ἐπιγραφὴν πολυποίκιλον.

λ.) Ἡ ἁγία Ἐλετίς ἦτοι τῆς Θεοτόκου καὶ οὐχὶ τῆς θυ- γατρὸς τῆς ἁγίας Σοφίας' ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας αὐτῆ' α' Ὁ- κοδομηταὶ οὗτος ὁ θεὸς καὶ περικαλλῆς ναὸς ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Μαρίας, ἑβουδῆ καὶ ἐπι- στασίχ τῶν ἐντιμοτάτων ἀρχόντων Κυρίου Ἀρχιεπίσκοπου καὶ τῶν προσκυνητῶν καὶ κυρίῳ Κωνσταντίνου καὶ κυρίῳ Ἀ- γαπίτῳ' ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1719. »

IV. Ἀντικρὺ πόλεως.

λα.) Ἐν Χάσκισι. Ἡ Ἁγία Παρασκευή' ἐπὶ τῆς νοτίας θύρας τοῦ ναοῦ μάρμαραν με τὰδε :

« Καὶ ναὸς οὗτος ἐκνεουργεῖται τῶς
Παρασκευῆς σεβαστῆς ἀγνῆς Παρθένου
Ὅπου πάλαι ἦν εὐαγῆς οἶκος μέγας
Αὐτῆς ἐκείνης τῆς καλῆς ἀθλοφόρου
Ζήλω ἀγαστῶ, συνδρομῇ καὶ ἐξοδῳ
Τῶν χριστιανῶν οἰακίζοντος σκάφος
Οἰκουμένης δὴ τοῦ σοφοῦ Κωνσταντίνου
Ὅν καλλίμαρτος σὺν γε ναυστολουμένοις
Σώζοις Ἀσινῆ καὶ Λογάδην ἐσχάτως
Ἰαμβίσαντα εὐλαβεῖς σῆ τὰδε.
1833 Μηνί Δεκεμβρίῳ. »

λβ.) Ἐν Ταταούλοις Ἁγιος Ἀθανάσιος' ἐπὶ τῆς θύ- ρας τοῦ ναοῦ τὰδε :

« Μὰ, τίς σ' ἀνέθηκε χάριν, ἢ τίνοι, λέξον·

Εὐλαβεῖς ἐνεκα Ἀθανασίῳ

Ἀρχιεπίτῃ φερώνυμος θῆκε ἀδελφότης.

Τεθεμελίωτο τῷ 1855 κατὰ Νοέμβριον 21. »

Ἐπίσης πλάξ εἰς τεμάχια αὐτόθι ἔχουσα ὡς ἀκολούθως.

α' Ἐν ἔτει 1736. Τῆς ἁγίας ὁσιμαρτῆρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευῆς.

Δέκασι τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Μουράτ Ὁγουρλού Ἀσισιαν κ'Ε Σάβα. Ἐν ἔτει 7243.

β.) Ὁ Ἁγιος Δημήτριος' δὲν ἔχει ἐπιγραφὴν ἐνθα δεῖ ἀλλ' ἀνάγλυφον τοῦ ὁμωνύμου ἁγίου καὶ τὴν χρονολογίαν 1782· καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς θύρας ἀνάκειται πλάξ δυσανάγνωστος τις καὶ τὸ ἔτος 1726.

λδ.) Ὁ Ἁγιος Ἐλευθέριος' εὐδμητον ναίδιον ἐντὸς τοῦ νεκροταφείου τῶν Ταταούλων, ἐφ' οὗ ὑπάρχει πλάξ οὕτω :

« Ὁλοβιος τέρος, ὀλιβιώτερος δ' ὁ ναὸς,

Ὅς τὰ ὀστά τῶν τῆ δε τῆ γῆ Ταταούλων ἐγκρύπτει.

Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τεθνεώτων

Καὶ ὄν προνοίχ, ζήλω, πόθῳ τ' εὐκλεεῖ

Ἐποπρεπῆς ὀμήγυρις εὐσεβῶν γυναικῶν

Ἀνεγείρειν ὀνόματι τῆς ἑαυτῶν Ἀδελφότητος, ἀναθεῖσα

Τῷ πανσεβάστῳ σοφῷ τε ἀγίῳ τ' Ἐλευθερίῳ

Ἐπὶ γέρασιν ἀκηράτοις αἰωνίοις ἀγαθοῖς

Τοῖς τε ἐργασαμένοις παντὶ τε τῷ μογθῆσαντι κομιζομένη.

Ἐτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀτακοσιοστῷ

ὀδοποκοστῷ μηνί Σεπτεμβρίῳ. »

Ἐπὶ δὲ τῆς αὐλίας τοῦ ἰδίου καθιδρύματος ἀνάκειται.

« Εἰρήνης τὰδ' ἐπαυλις, ἰδ' ἡσυχίης μακαριστῆς,

Ἀμπαλῶσσα βροτούς ἐκ βιότου καμῶτων.

Ἐνὸς ὁ γῶρος, ὁ κλῆρος ὀμοίος· ὠδε γὰρ οὔτις

Φέρτερος ἐσθ' ἐτέρου, πλούσιος ἢ ἐ πένης.

Ἐἰς Θεὸς ἐν κόλπῳις ἐνάζει πνεύματα πάντων,

Ἡἴσι δ' ἰα ζωῆς ἐλπίς ἐπαγρυπνεῖ. 1875. »

λε.) Οἱ Ἁγιοὶ Ἀπόστολοι ἐν Φερῆ-κιοῖ. « Ὁ ναὸς οὗ- τος τῶν σοφῶν Ἀποστόλων οὐκ ὦν πάροιθις ἐκ θεμελίων

νῦν ὅλως δέδηται πιστῶν, ἀφθόνῳ χορηγίᾳ τοῦ Γρηγορίου πατριαρχούντος Ἐκτου. Ἐν μηνί Μαιῶ 1818.»

Ἐντὸς τοῦ προαυλίου τὸ ἀρρεναγωγεῖον καὶ οὐ μακρὰν τὸ παρθεναγωγεῖον ὃ ἰδρῦθη τῷ 1885.

λζ.) Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ εἰς Σισλῆ' ναὸς λαμπρὸς ἐν μέσῳ τοῦ Νεκροταφείου τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος· χρυσοῖς γράμμασιν ἀναγινώσκονται τὰ δε ἀπέριττα : «Ὁ ἱερός οὗτος ναὸς ἀνηγέρθη ἐκ βῆθρων πατρι-αρχεῦοντος Διονυσίου τοῦ Ε'. ἀναλώμασι τῶν υἱῶν Σκυλιτῆς καὶ Στεφάνου εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τῶν γονέων αὐτῶν, Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1888.» Δεξιόθεν· Ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο ἀλλ' ἡ οἰκὸς Θεοῦ. — Καὶ εἶδον καὶ ἰδοῦ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου.» Ἀριστεροθεν· «Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου. — Ἀγίασον Κύριε, τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου.» κτλ.

λζ.) Ἡ ἐν Γενί σχεῖρ *Εὐαγγελιστρια* νεοδμεῖται εἰσέτι. V. Ἐν Σταυροδρομίῳ.

λη.) Ὁ τῆς ἁγίας Τριάδος ναὸς πρὸ τῆς καθολικῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἀναγινώσκειται. «*Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ προσκυνήσω πρὸς τὸν ἅγιον σου ἐν φόβῳ σου. Κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.*»

Ἐπὶ τῆς δυτικῆς θύρας τοῦ προνάου ἐπὶ μαρμάρου :

«Νηὸς ὁδε Τριάδος τῆς πάντων δημιουργοῦ!

Πᾶς πιστὸς κραδίης γούναθ' ὑποκλίνεο.

Οἶνον θεσπεσίην δόμος ἀγλαίην τε χάριν τε

Στίλβει ὑπερέρης! Τὸν δ' ἄρα δῆμος εὖς

Σταυδρομιτῶν τέκμων σφετέρης ἀριγνώτου

Ἄνθετο εὐσεβείης αὐτοτελεῖ Τριάδι.

Τρισσοφῆς Θεότης, ἀλλ' εὐχολᾶς ἱκετῶν

Δέχυσσο πρευμενέως, πᾶσι δίδου τ' ἀγαθὰ.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ κωπ'. μηνὸς Σεπτεμβρίου ἰδ'.»

Ἐπὶ δὲ τῆς ὀρστερῆς τοῦ προνάου ἐπὶ μαρμάρου.

«*Συνδρομῆ μὲν φιλοτίμῳ τῶν πλουσίων καὶ πτωχῶν,*

Εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων τέκνων, ξένων καὶ ἀστῶν.

Ζήλω δὲ κ' ἐπιστάσιχ ἐφορίας ἐκλεκτῆς,

Ἐπιστήμῃ δ' αὐ καὶ τέχνῃ διανοίας πινυτῆς
Βασιλείου Ἰωαννίδου, ἀρχιτέκτονος κλειτοῦ,
Οὐ σμικρὰ εἰσενεγκόντος φιλοτίμως καὶ αὐτοῦ,
Ἦχθη εἰς τὸ πέρας οὗτος ὁ σεπτότατος ναὸς,
Τῆς ζωοποιῦ Τριάδος ὁ τοσοῦτον ἀγλαός,
Ἐν μηνί τῷ Σεπτεμβρίῳ, ἔτους δὲ χιλιοστοῦ
Καὶ ὀκτακοσιοστοῦ τε ἅμα ὀγδοηκοστοῦ.
Ἐ Τρισυπόστατε Θεεῖ, τὴν σὴν κληρονομίαν
Εὐλόγει καὶ πρυτάνευε τοῖς πᾶσι σωτηρίαν.»

— Ἐπὶ τοῦ τρούλλου τοῦ ναοῦ ἔσωθεν κυκλικῶς γέγραπται : «*Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ' πλήρης ὁ οὐρανός καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.*»—

Ἐπιγράμμα περὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἁγίας Τραπεζῆς ἐστὶ :

«*Παγκρατίας περ ἔχων, ἄνα Χριστέ, θρόνους θεότητος,*

Καὶ γε βροτὸς γέγονας παρθένου ἐξ ἁγίης,

Ἐσσεν κεν ἀρχεκακόν τ' ἀλιτρόν τε δράκοντα ἔλησθα

Πλάσμα τῶν χειρῶν δουλοσύνης ἐρύων.

Δὴ τότε γ' Ἐβραίων γένος ἀγνώμων κατὰ ρήτρας

Σῶν ὑποφητῶν σταυρῷ ἐπήξατό σε,

Οὐκ ἀέκονθ'. Οὕτω βροτὸς ὡς τε παθῶν τε θανῶν τε

Ἦλεσας οἴζυρον σίντιν ἐπιχθονίων.

Τιμίῳ σίματι δ' αὐ βλύσαντι τεῆς ἀπὸ πλευρῆς

Τὸν ῥυπον ἐκπλύνας τῆς πάλαι ἀμπλακίης,

Τὸν Πατέρ' ἰλάσσαο χαλέπτοντα θνητοῖσιν.

Εἰως δ' ἥλιος σοῖσιν ἐπαντελέει

Νεύμασι, ῥύσι' ἀνωγας ἰδ' ἱλαστήρια θύειν

Αἰέν τοι πιστοῦς, σῶμα τεόν τ' ἐδέμεν.

Τῷ ἔα δὴ ἦδε τράπεζ' ἱρῆ θυτήριόν ἐστι

Καὶ μύστις θρόνος ὅς, Δέσποτα παντοκράτορ.

Ἄλλ' ἔληθι, Μείδον, μολπῆς ἀγανῆς θυσιῆ τε

Λίματος ἀγνωτάτῃ, μνήστιν ἔχων τ' ἀγαθὴν

Εὐσεβέων βασιλείῃ ἐν ἀγλαῇ οὐρανήσιν

Καὶ κτιτόρων νηοῦ πανοθενέος Τριάδος

Καὶ μελεδωνῶν, Ἰωακείμ τε πόλλος

Παιμένος εὐκλείος καὶ Βασιλείου ὁμῶς

Ἀγγεῖλου, καὶ τέκτονος αὐτοῦ Βασιλείου,
 Τίμησον πάντας γ' ἄμβροσις ἀγαθός,
 Ἐνθα γε κλητοὶ τοὶ πιστοὶ βίοτον ζώουσιν
 Ἐνθεον, αἰδίδον, τρισμακαριστότατον.
 αωπ. Σεπτεμβρίου ἰδ'. ἡμέρα τῶν ἑγκαινίων.»

Ἐπὶ μαρμαῦρου ἐγράφησαν τάδε ἐπὶ τῆς πρὸς δυσμᾶς
 αὐλαίης θύρας τοῦ ναοῦ :

« Ἀθανάτου Τριάδος νηὸν περικαλλέα τὸν δε
 Λάμποντ' ἀγλαίη πᾶσι μεταπρεπέα
 Ἐνδαπίων θεόφρων ὄδε δῆμος ἐδείματο πιστός
 Θεσμοῖσιν πατρίοις εὐσεβῆ τε λίην
 Ἐνθ' ὑπένερθεν ἔθεν πατρίων ὁσῶν ὅστιά κείται,
 Οὐς χάρις ἀγνίζει παμραῖος Τριάδος
 Γρηγόριος δ' Ἐκτος Πατριάρχης, οὗ κλέος ἐθελόν.
 Πρῶτον ἔθηκεν ἀγίης χερσὶ λίθον θεμέλιον.
 Ἰερά δ' ὕστερον αὐτ' ἑγκαινία εὐς Πατριάρχης
 Κλειτὸς Ἰωακείμ ἐξετέλεσ' ὁ τρίτος·
 Ἀλλὰ Τριάς πολύμυθε, μεγάλθυενες, ἡ μεδέουσα
 Πάντων, οὐρανίων, ἐναλίων, γῆνιων.
 Πληθ' ἐσθλά τε τοῖσι καὶ ὄλβια πάντα διδώθι
 Ἐν βιοτῇ καὶ ἔπειτ' εὐχαμένουςι πρόφρων.»

Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς αὐλαίης θύρας αὐτῆς.

« Σκηπτρον ἐνδοξως κρατοῦντος Σουλτάν Χανίτ τοῦ
 Δευτέρου
 τὴν δε ἀνὴρ εὐσεβῆς κ' ἐπιστήμων ἀνήγειρε πύλην
 τοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος ναοῦ ἱεροῦ περιβόλου
 πρόθυμος τοῖς ἐθνικοῖς καθιδρύμασι φέρων τὴν χάριν.
 Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αωπζ' .»

Ἐπὶ τοῦ κομποῦ ἑφορείου τάδε :

« Διονυσίου τοῦ Πέμπτου Φωτίων τὸν ἠρόνον κρα-
 τοῦντος
 Ζάππα δαπάναις ἀδραῖς ἰδρυται δόμος, ὅθι
 Τοῖς μὲν Ἐφόροις Ναοῦ Ἐφορεῖον, σκηνὴ δ' ἱερεῦσι,
 Τοῖς λειτουργοῖς δὲ Ναοῦ ἔτοιμος πᾶσιζενών. αωπῆ.»

λθ'). Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἁγία Ἐλένη
 τῶν ἰσαποστόλων καὶ βασιλείων τούτων ὁ ἐπ' ὀνόματι ὠ-
 ραιότατος ναὸς δὲν ἔχει ἐπιγραφὴν. Ἀρρένων δὲ καὶ θηλέων
 καὶ νηπίων ἐκπαιδευτήριά εἰσι παρὰ τῷ ἱερῷ.

μ'). Ὁ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παραγίας. Ἐπὶ τῆς δυτικῆς
 θύρας μάρμαρον ἀνάκειται·

« Ἦγειο' ἐκ βίθρου τὸν δ' ὡς περικαλλέα νηὸν,
 Εὐσεβέων ζῆλος ἀδρατάταις δαπάναις,
 Διὸν μὲν ποθέων ἐπεγείρει αὐτόθι τοῖον,
 Νῦν δὲ Θεοῦ δόντος ἀντίστας χάριτος,
 Σπουδὴν δὲ θεμένων περὶ ἑ κλεινῶν περιόικων,
 Ἦγεμόνων ζαθέων, κηδεμόνων ἱερῶν.
 Ἄλλ' ἑλέους Μητὸρ, δὸς σοὶ ἱκέτης χάριν σὴν,
 Λισσομένοις σε Νεφ' σῶν ἄρα Εἰσοδίων·
 Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αωδ'. Σεπτεμβρίου ἰθ'.»

Ἐπὶ δὲ τῆς κορωνίδος τοῦ τέμπλου ἀναγινώσκειται :
 « Καὶ εἶδον καὶ ἰδοῦ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου.»

VI. Ἐν Γαλατῆ.

μζ'). Ὁ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἀναγινώσκειται ἐπὶ τῆς
 κυρίας εἰσοδοῦ τοῦ ναοῦ ἡ ἐπομένη ἐκ μαρμαῦρου πλάξ : « Τὸ
 στερέρωμα τῶν ἐπὶ σοὶ κτλ.

Ναὸς πάνσεπτος μεγίστου Ἰερέρχου, Μύρων Λυκίας
 τοῦ Ἐπισκόπου,
 Προστάτου τε θτυματουργοῦ καὶ Θεοῦ Νικολάου,
 ὠραῖος πάνυ
 ἰδρυμένος ἐκ βίθρων, Ἐπιστασίχ τιμίον ἐπιτρόπων,
 ἑνοριτῶν τε εὐσεβῶν
 ἀντλήψει. Ἄωδ'. ἐν μηνὶ Ἀπριλίου κγ' .»

Καὶ ἔνωθι ταύτης τῆς πλακὸς τάδε : « Ἐπὶ τῆς Ἐφο-
 ρείας τοῦ 1856 ἔτους.»

μδ'). Ὁ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἐχει ἐπὶ
 μαρμαρίνης πλακὸς τὰ ἀκόλουθα :

« Χριστοῦ ὅς γε ὁ τῶν Κήπων πάλ' ἀκήκος νηὸς

Ὅς μακρὰ ὥρα, εἰν πλεόνεσσι δάμη
 Νηγάτεος, δ' αὐτίς νῦν Κραντορή ἐπινεύσει
 Ὅς ρα θεμέλων ἐξ ἀρραγέων τέτυκται
 Τοῦ πρώτου Κωνσταντίου ἐξάρχοντος ἐν Ἴροις
 Σπουδῆ κρατερῆ, χρηματικῆ . . ορίξ
 Εἰνοριτῶν φιλοθειῶν, τοῦδε νεῶ θεοτερποῦς
 Οὗς σώζοι Χριστός πῆματος οὐλομένου·
 Ἀωλγ', ἐν μηνί Δεκεμβρίῳ.»

μγ'.) Ὁ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· Χρυσοῖς
 γράμμασι ἐπὶ μαρμαρίνης πλακῶς εἰσι ταῦτα : «Τὸ στε-
 ρεῖωμα τῶν ἐπὶ σοὶ κτλ.— Ἐκτίσθη ἐν ἔτει αψλδ'. Σεπτεμ-
 βρίου κθ'.— Ὁ σεπτὸς οὗτος Προδρόμου Ἰωάννου, λαμπρὸς
 τε ναὸς ἀνίδρυται ἐκ βάρων, Χίων δαπάναις φιλοχρίστων
 καὶ πόνοις, οἴκου φιλοῦντων εὐπρέπειαν Κυρίου.— Ἄνεκ-
 νίσθη ἐν ἔτει αψγβ'. Σεπτεμβρίου κθ'.»

μδ'.) Ὁ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς Καφφαταίας.

Ἐπὶ τῆς δυτικῆς θύρας μάρμαρον ὑπάρχει μετὰ τῶν δε'

α' Ὁ θεὸς καὶ ἱερός οὗτος ναὸς ἀνεκκινίσθη ἐκ θεμελίων
 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κραταιστάτου Ἄνακτος Σουλτάν
 Ἀπδοῦλ Μεδζήτ, ἐπὶ τῆς πατριρχείας Ἀνθίμου τοῦ Δ'.
 τῷ 1840 ἔτει. Ἐγκαινίσθη δὲ τῇ 11 αὐγούστου.— Οἶκος
 τοῦ Θεοῦ καὶ προσευχῆς ὑπάρχει. Μηδεὶς εἰσέλθῃ μνησάικος
 ἐνθάδε καὶ λάβῃ ἀρὰν ἀντὶ τῆς εὐλογίας ὡς ὁ Ἰουδας ὁ τοῦ
 Χριστοῦ προδότης. αωμ'.»

— Ἐγγύς τῆς μεσημβρινῆς εἰσι γεγραμμένα τὰ ὀνόματα
 τῶν ἐπιστατῶν ἐν τῇ ἀνεγέρσει τῷ 1734.— Ἐγγύς τοῦ να-
 οῦ τὰ σχολεῖα Γαλατᾶ.

VII. Οἱ κατὰ τὸν Βοσπόρον πασιδηλὸν ἐστὶ ὅτι ἡ Ἀρ-
 χιεπισκοπὴ Κωνσταντινουπόλεως ὀρίζει ἐκκλησιαστικῶς καὶ
 ἐν μέρος τῶν τοῦ Βοσπόρου προαστείων, ὧν τὸ τελευταῖον
 ὄριον ἐστὶ τὸ Νεοχώριον, νοτιῶς τῶν Θεραπείων· ἀκούου-
 σι δὲ οἱ χριστιανοὶ εἰς τὰς τελετὰς αἰαὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Κα-
 ταστένου· Διαίρῳ δὲ τὰς ὥραιας καὶ γλαφυρὰς αὐτὰς πα-
 ροικίας τριτῶς : εἰς τὰς τοῦ κάτω Βοσπόρου : τὸ Διπλο-
 κιονίον (Βέσηκ τὰς) καὶ τὸ Μεσάχωρον (Ὀρτάκιοι)· εἰς τὰς

τοῦ μέσου Βοσπόρου : Ἐπροκρήνη (Κουρουτσεσιμὲ) Μεγά-
 λου ρεῖματος (Ἀρνακούτ-κιοί) καὶ τὸ Βεβέκιο· καὶ εἰς τὰς
 τοῦ ἄνω Βοσπόρου, ἔχουσας τὸ Βαφεοχώριον (Μπογιατση-κιοί)
 Σωσθηνιον (Στίνη) καὶ Νεοχώριον (Γενί-κιοί).

Ἐν Διπλοκιονίῳ.

με') Ὁ περίβλεπτος ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου ἔχει ἐπὶ
 τῆς κυρίως θύρας τὴν δε.

Ὁ ἱερός καὶ πάνσεπτος ναὸς οὗτος ἠγέρθη
 ἐκ τῶν ἰνταῦθα δημοτῶν τοῦ Διπλοκιονίου
 τοῦ Ζήλου, καὶ τῆς εὐσεβοῦς συνάμα προθυμίας
 ἢ μνήμη δὲ ἐν οὐρανοῖς ὁπότε μεταφέρθη
 τῆς Θεοτόκου σέβεται νῦν δὲ πολυχρονίου
 Οἰκοδομήθη τρίτον δὲ δαπάνης πανδημίας
 Ἐν ἔτει σωτηριῷ αωλγ'. Δεκεμβρίου κά.

Τὸν πάνσεπτον τοῦτον τῆς παναχράντου δόμον,
 πάλαι μὲν ἀνήγειρεν ἐν φιλοχρίστοις

Ὁ Διαμαντῆς λήξεως τῆς ὀσίας
 νῦν δ' αὐτῷ χρόνῳ τὴν πτώσει ἀπειλοῦντα
 μεσιτεῖξ ἀρχοντος ἀξιολόγου
 ἐν πατρὶς ἀρίστου κυρίου Θωμᾶ
 τοῦ τε Σταμπούζα ἐκ Κυδωνίας Κρήτης
 ἐκ βάρων ἀνήγειραν κοιναῖς δαπάναις
 οἱ χριστιανοὶ τοῦ Διπλοκιονίου
 ἐπιστατούντων μετὰ τοῦ Χατζῆ Μάρκου
 τῶν λοιπῶν ἐπιτρόπων τῆς ἐκκλησίας
 εἰς διηνεκῆς μνημόσυνον ἀπάντων
 Ἐν ἔτει αψλ' Μαΐου λ'. »

Πλὴξ μαρμαρίνη ἀνάκειται ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ
 ναοῦ τούτου ἐφ' ἧς «εἰς μνημόσυνον αἰώνιον Εὐεργετῶν καὶ
 Δωρητῶν» ὀνόματα πολλὰ.

Ἐπὶ δὲ τῆς βορείου θύρας αὐτῆ·

Ὁ Οἰκοδομήθη ὁ πάνσεπτος οὗτος ναὸς δι' ἐπιστασίας καὶ
 ἐπιμελείας τοῦ χρησιμοτάτου κύρ Νικολάου Κάλφα, υἱοῦ
 τοῦ ποτῆ Ζαχαρίου ἀπὸ χώρας Μαγίτου, ἐάπαντος καὶ τὸ

ἀμισθον τῆς δουλεύσεως εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ὑπὲρ μνημοσύνου αὐτοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας. Ἐν ἔτει αψλ'. Μαΐου λ'.»

Παρὰ τὸν ναὸν τοῦτον εὐρίσκονται τὰ τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων σχολεῖα.

μδ'.) Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς εἰς Πασᾶ μυχλ' λέ' ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς θύρας φαίνεται μαρμαρον μετὰ τῶν δέ. «Τὸ στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ κτλ. Τῷ 1830 τῆ 21 Ἰανουαρίου.»

μζ'.) Ὁ Ἅγιος Φωκῆς ἐν Ὀρτάκισι ναὸς εὐρύς καὶ λαμπρός, ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς δευτέρας θύρας μάρμαρον ἀνεπίγραφον, ἀνωθι δὲ ἱεροῦ ὁρᾶται ἡ χρονολογία τῆς γενεῆς 1856. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ εὐκτιστα σχολεῖα αὐτόθι ἐνεοδηθήσαν ἐν ἔτει 1856.

μη'.) Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐν Ξηροκρήνη· ὁ ναὸς οὗτος ἐνδοθεν ἔχει γράμματά τινα ὅτι τὸ δεύτερον ἀνεκαίνισθη κατὰ τὸ ἔτος 1847 Σεπτεμβρίου 15· ἀλλ' ἐντὸς τοῦ ἀγιάσματος χρυσοῖς γράμμασι δεικνύνται :

«Τοῖς μετὰ πόθου ἀντλοῦσι τὰ ζεῖδωρα νάματα ἐκ τῆς ἀκνωτῆς σου πηγῆς τὴν ὑγείαν παρὰ τοῦ Μυροβλήτη Δημήτρη.»

Γ. Μ. Π. Ἀφιερῶθη ἡ εἰκὼν αὕτη ὑπὸ Χρήστου Οἰκονόμου ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, χωρίου Δόλα. 1878. Ἔργον Ἀνανίου Μισαηλίδου.»

μβ'.) Ὁ Πρόδρομος ἀνιδρύθη τῷ 1835.

ν'.) Ὁ Ταξίαρχος εἰς τὸ Μέγα Ρεῦμα· ὁ ναὸς οὗτος εἶναι λαμπρὸς καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ περιβάλου, ἐναντι τῆς κυρίας θύρας, ὑπάρχει ἐπὶ μαρμαροῦ ἐπιγραφή ἐντὸς πολυάνθους συμπλέγματος, οὕτως· «Ἡ παρούσα οἰκοδομή ἀνεκαίνισθη παρὰ τοῦ ἐντιμοτάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἐν ἄς χρυσοῦ κυρίου Μανουήλου ἐκ Καστορίας ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας· ἔτει ΧΣ αχοζ' μηνὶ Μαΐου.» Παραπλήρως δὲ τῆς καθολικῆς ἀνάκειται πολυτελῆς πλάξ, μετὰ τῶν ἐπομένων. «Κατὰ Ἰούλιον 1882, τοῖς τὸν δε ναὸν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν οἰκοδομησαμένοις καὶ ἀναθήματα αὐτῷ ποιησαμένοις ἡ κοινότης Μεγάλου Ρεῦματος εὐγνωμονοῦσα

τὴν Στήλην τὴν δε ἀνέθηκε καὶ ὑπὲρ αὐτῶν μνημόσυνον λειτουργία· κατ' ἔτος τῆ Κυριακῆ τῆς Ὁρθοδοξίας τελεῖσθαι ὤφρατο. Γρηγόριος Πατριάρχης ὁ σ'.—Γεώργιος χ. Κώστιας—Αἰκατερίνη Χ. Κώστα—Κωνσταντῖνος Μουσούρος πασᾶς κτλ.

Ἐντὸς τοῦ περιβάλου τοῦ αὐτοῦ ναοῦ εἶνε καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἐν δὲ τῷ οἴκῳ τοῦ Μουσούρου πασᾶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου.

να'.) Ἐν γάτῃ τοῦ Μεγάλου Ρεῦματος ὡς τερπνόν τι εὐρίσκεται τὸ ταρεῖον τῶν ὁμογενῶν μετ' ὠραίου ναοῦ ἐπ' ὀνόμασι τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ τιμωμένου· ὁρῶνται δὲ ἐνθα δεῖ τάδε:

α' Ἦχι πάρος πηγὴ πλειστόμβροτος ἔσκε Προφήτου Νηὸς ὁδ' Ἡλία στήτω ἐπωνύμιος·

β' Ἦ ρα κεν οἱ χαρίεις εἴη δόμος οὐδέ τε μείον Σπείους Καρμηλήου, ἐνθ' ὀάριζε Θεῶ,

Ταυτεῖ οὐχ ἱερῆς ἀναιδέες οὐς ποτ' ἔφρηνεν Ἀλλὰ σέβας πιστῶν γῆθεν ἀειρομένων

Ἀμφὶ δὲ παρ σπηκῶ ἀπερειαία σήματα νεκρῶν Οὐποτ' ὀκλασάντων γούνα Θεῶ ἐτέρῳ

Τοῖσι κεν ἰλάσχοιτο Θεὸν μέγαν οὐρανοφοίτης Αὐτὸς οἰζύρου νόσφιν ἔων θανάτου.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χωσᾶ Ἰουνίου κ.

Γ. Πασχάλης ἀρχιτεκτόνει.»

νβ'.) Ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος εἰς τὸ Βεθέκιον ἐπὶ 6δ. κόγχης τοῦ ναοῦ δικέφαλος ἀετὸς καὶ ἡ χρονολογία α1830 Ἀπριλίου 21.» ὑπάρχουσι δὲ καθιδρύματα ἀρρένων καὶ θηλέων.

νγ'.) Ἡ Εὐαγγελίστρια ἐν Βαφεοχωρίῳ· σμικρὰν ἐπιγραφὴν καὶ καταρθαρμένην πως ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὴν χρονολογίαν αχωλδ'. Μαρτίου ια'.» Ἀρρένων καὶ θηλέων σχολεῖα σώζονται αὐτόθι.

νδ'.) Ὁ ναὸς τοῦ Ταξίαρχου ἐν Σωσθηνίῳ δὲν ἔχει ἐπιγράμμα τι.

νε'.) Ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου ἐν Νεοχωρίῳ· ὠραία καὶ εὐρεῖα ἐκκλησία, ἀλλ' ἀνεπίγραφος εἰμὴ τὸ 1837 φαίνεται.

νς'.) 'Ο ἅγιος Νικόλαος ἐν Νεοχωρίῳ· «1838. Φ. Χ. Φ. Π.»

νζ'.) 'Ο ἅγιος Γεώργιος· ναὸς καὶ μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου· ἀνάκειται δὲ ἐπὶ τῆς κυρίας θύρας τοῦ ναοῦ μάρμαρον ἐφ' οὗ λελαξευμένα ὄρωνται ταῦτα· «'Ανεκαινίσθη ἐκ βάθρων ὁ ἱερός οὗτος ναὸς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου δαπάνῃ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. κ. Κυρίλλου τοῦ Β'.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾠανά Μαΐου α'.»

Οὗτοι λοιπὸν εἰσὶν οἱ ἑλληνικοὶ ναοὶ ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως. πλὴν τῶν μετοχίων καὶ νεκροταφείων καὶ λοιπῶν, 44 εἶνε μόνον οἱ ἐνοριακοί.

Β'. 'Εκπαιδευτήρια ὀρθοδόξων Ἑλλήνων·

1.) Ἐπὶ Παρθεναγωγείων.

α.) Τὸ περικλεέστερον καὶ ὠραιότερον παρθεναγωγεῖον ἐν τῇ βασιλευσῇ εἶνε τὸ «Ζάππειον» ὡς καὶ διὰ χρυσῶν γραμμάτων δεικνύται ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης προσόψεως· παραπλευρῶς δὲ τῇ μεγάλῃ θύρᾳ μαρμαρίναι ἐπιγραφαὶ ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ χρυσαῖς γράμματα κεκοσμημένον, οὗτω δὲ λέγουσαι·

α' Ἐπὶ Σουλτάν Ἀχτούλ Χαμίτ τοῦ Β'.

Κωνσταντίνου Ζάππα χρηγοῦντος

Ἰωάννου Β. Ἰωαννίδου ἀρχιτεκτονοῦντος

Ἀνηγέρθη τὸ Ζάππειον τοῦτο παρθεναγωγεῖον

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾠαπέ.»

β.) Ἐπὶ τῆς Παλλάδος δὲ μόνον ἡ δαφνοστεφῆς προτομὴ τῆς θεᾶς καὶ ἡ λέξις «Παλλάξ».

γ.) Τοῦ Ἰωακείμιοῦ παρθεναγωγείου ἐν Μουχλίῳ στολιζέει τὴν θύραν μαρμαρίνη πλάξ, ἐφ' ἧς γεγλυμμένα εἶναι τὰ ἐπόμενα.

α' Ἐπταλόφῳ δις πνευματικὸν θρόνον ἀγλαίσαντος

Κλειτοῦ Ἰωακείμ Δευτέρου ἐκ Χίοθεν

Ἐντολῇ ὑστατῇ τὸδ' ἱδρύται εὐρυθέμεθλον

Παρθεναγωγεῖον χώρῳ ἐν εὐαεὶ

Παρθενικαὶ ἄγε τῆδε νεήνιδες εἰσῆτε ὕσαι

Γράμματα καὶ χειρῶν ἔργα μαθεῖν θέλετε.

Αὐτῶν Ἰωακείμ τοῦ Δευτέρου ἤματα πάντα

Μέμνησθ' εὐλογεῖν οὖνομα ἢ δ' ἀρετάς.»

δ.) Εἰς τὴν αὐλαίαν θύραν τοῦ παρθεναγωγείου τοῦ Παναγίου Τάφου ἡμικυκλῶδες μάρμαρον ἔχει ταῦτα· «Ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ὁ οἶκος οὗτος εἰς ἐκπαιδευτήριον τῶν ὀρθοδόξων κερασίων, δαπάνῃ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Κυρίλλου τοῦ Β' ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾠανζ'.»

ε.) Ἐπὶ τοῦ νηπιαγωγείου Βλάχκας τάδε·

α' Ἐπὶ τοῦ Ἀχτούλ Μετζίτη τῆς ἐνδόξου βασιλείας

καὶ Ἀνθίμου Πατριάρχου τῆς σοφῆς κηδεμονίας,

Ἀνωκοδομήθη ἐκ βάθρων συνδρομῇ τῆς Ἐκκλησίας

τὸ λαμπρὸν τοῦτο σχολεῖον, τὸ ταμεῖον τῆς σοφίας.

Ὅθεν εἰσελθε, ὦ νέε καὶ φωτίζου καὶ ἀρίου.

νῆματα θεογονίας καὶ ἐφόδια τοῦ βίου.

1850 Ἰανουαρίου 1.

..

Πῆνγ σεκῆζ ἑλλῆ σενεσίτηρ ἰσπου μεσιχιέ

'Αλλεμπέν ἀχ ὄνοντζοῦ σενέ δεβλέτι Μετζιτιέ,

Ἦμι σερίφ σεβτασί πινασίτιρ ποῦ ἅγιαν πεγιάν,

κίλ ἄλεμ σέντε ποῦ λεζῆζ βέ ἰλλαχῆ σεβταγιά

Γιανσαζ ὄλ πουνά πακτῆκτζα τζεμαάτι Κωνσταντα-

νιάν.

'Ρουσάν ὄλ τεραχχοῦρ ἐγιλέ χέρ πέρ μουῖμῆν χρι-

στιάν.

1850 Ἰανουαρίου 1.»

ς.) Ἐπὶ τοῦ ὠραιστάτου παρθεναγωγείου τῆς ἐνορίας

ἁγίας Κυριακῆς ἐν Κοντοσκαλίῳ ταῦτα· «Σχολὴ ἐνοριακὴ

ἁγίας Κυριακῆς ἀνεγερθεῖσα ἐν ἔτει 1889.» τὰ δε ἀρρένων

σχολεῖα «Φιλόμουσος Ἀδελφότης Ἦως ἀνιδρύσατο.»

ζ.) Τὸ νηπιαγωγεῖον τῆς ἁγίας Ἐλπίδος ἐν Κοντοσκα-

λίῳ· «Ἐκοδομήθη ἐκ τοῦ κληροδομήτατος τοῦ ἀειμνήστου

Ἰωσήφ Ἐξερτζῆ ἐκ Καισαρείας ἐρωμένου καὶ μεγάλου τοῦ

ἔθνους εὐεργέτου. 1888 Δεκεμβρίου 18.»

ή.) Ἀπέναντι φαίνονται ὅτι ἐπὶ τῆς κωρωνίδος τῶν σχολείων τοῦ Χάσκιοι εἶνε μεγάλοι γράμμασιν τὸ « Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου »

θ.) « Παρθεναγωγεῖον καὶ Νηπιαγωγεῖον τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Ταταούλων 1859 » ἐπὶ μαρμαῖρου ἐπὶ τῆς αὐλαίας θύρας τοῦ ἄνωθι ἰδρύματος· Τὰ δὲ ἐν Σταυροδρομίῳ ἡμέτερα ἔχουσι τὸ ὄνομα μόνον τῆς σχολῆς ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἐνοριῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

ι.) Ἐπὶ τοῦ ὠραιστάτου Παρθεναγωγείου τοῦ Νεοχωρίου· « Ὁ ἀγαπῶν παιδεῖαν ἀγαπᾷ αἴσθησιν. » Παρ. Σολ Κερ. ιβ'. Ζωγράφειον Παρθεναγωγεῖον αὐοβ' . »

2) Ἐπὶ Ἄρρεναγωγείων.

α.) Ἡ περιώνυμος Μεγάλῃ Πατριάρχῃ τοῦ Γένους Σχολὴ ἐπὶ κωρωνίδος ἔχει μόνον πασιφανῶς τοῦ Ἰωακείμου τοῦ Γ'. τὸ ὄνομα· εἰς δὲ τὸ ἀντίθετον τῆς προσέφωτος τοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κ. Δημάδου καὶ τὴν χρονολογίαν 1881. Ἐντὸς δὲ τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς σχολῆς εἶνε πολλῶν εὐεργετῶν ὀνόματα, ὡς τοῦ Ἀνανίου Βατοπεδινού, Γ. Ζαρίφη, Στεφάνοβι καὶ λοιπῶν μεγάλων συγγενῶν. Λυποῦμαι δὲ κατὰ καρδίαν διότι ἀπώλεσα τὸ σχετικὸν βελτίον περὶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ὅπως καταχωρήσω ἐνταῦθα.

β.) Εἰς τὸ σχολεῖον Ἰσπ-καπί αὕτη « Προθυμία τῶν ἐνοριτῶν ἀνεκαινήθη ἢ παροῦσα σχολὴ ἐν ἔτει 1856 Δεκεμβρίου 1. »

γ.) Τὰ ὠραιότατα ἄρρεναγωγεῖα Ταταούλων πρὸ τῆς αὐλαίας χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ πλακῶς ἀναγινώσκονται· « Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτήριον ἄρρένων 1886. » Παραπλευρῶς δὲ τῆς εἰσόδου τούτου ἐπὶ μαρμαῖρου τὰ ἐπόμενα.

α Εὐεργεταί. »

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Μαζχάρ πασσαῖ Νομάρχης πρωτεύουσας. Υἱοὶ Ζανῆ Στεφανοβίη Συυλίτσι, Ἀπόστολος Σταματιάδης, Βασίλειος Ἰωαννίδης, Φιλόπτωγος Ἀδελφότης Ταταούλων, Εὐεργετικὴ Ἀδελφότης αἱ Ἑλπίς. » Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης Ταταούλων, Κοινότης Ταταούλων, Ἑλένη Καναβαλώφ. Ὡν εἰς μνήμην αἰδίων τὴν δετὴν πλάκα Χρῆστος Χατσηχρήστου ἰδίᾳ δαπάνῃ ἤγειρεν.

Ἡ ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπιτροπὴ· Ἀγησίλαος Φιλαλήθης, Ἀλεξάνδρος Θεοδορίδης, Δημήτριος Ἀναστασιάδης, Δημήτριος Σπυρίδης, Ἐμμανουὴλ Ζεμπούκης, Ἐμμανουὴλ Νοταρῆς, Θεσεύς Ἡσυχίδης, Ἰσοκράτης Σταματιάδης, Ἰωάννης Φωτιάδης, Ν. Χατσηγιώκνου, Παντολέον Μαστραπᾶς, Σωκράτης Κούμας.

λά. Μαῖου ζωπζ'.

δ.) Ἐπὶ τῆς προκαταρκτικῆς σχολῆς τοῦ Μεγάλου Ῥεῦματος ταῦτα· « Ἀρχὴ σοφίας κτλ.

« Οἱ ἔφοροι τοῦ ζων' ἀπὸ τῆς κοινῆς συνεισφορᾶς φιλομούσων ἰγχωρίων καὶ φιλανθρώπων ὁμογενῶν τὸ προκαταρκτικὸν τῆς παιδείας σχολεῖον εὐσεβῶς ἀνήγειραν. Μέγα Ῥεῦμα. — Δεῦτε τέκνα μου ἀκούσατέ μου φόβον Κυρίου διδάξω ἡμᾶς. Δαβίδ. » — Ἐνδύσασθε παιδεῖαν, δικαιοσύνην καὶ εὐσέβειαν ἵνα βιώσησθε. Σοφ. Σολ. »

ε.) Ἡ ἐν Σωσθενίῳ ἄρρένων σχολὴ :

« Ἡ νεόδημος αὕτη Σωσθενίος σχολὴ ἀνωκοδόμητο ἐκ βίθρων, ἀναλώμασι μὲν καὶ δαπάνῃ τῶν φιλευσεβῶν χριστιανῶν, δι' ἐπιστασίας δὲ καὶ φιλοτιμίας τῆς θείῃ ζήλῳ ἐμφορουμένης περὶ τὰ καλὰ καὶ θεᾶρεστα ἔργα φιλαγίθου ἐνεσαμελοῦς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν ἔτει 1872 Ἰουλίου 25. »

ς.) Ἡ ἑλληνικὴ σχολὴ Νεοχωρίου.

« Ἐπὶ τῆς ἐφορείας Κωνσταντίνου Καραθεοδορίδου, Σταύρου Ὀγουρλοῦ καὶ Γεωργίου Μανουήλ· ἰδρύθη ἡ σχολὴ αὕτη δαπάνῃ τῶν ὁμογενῶν ἔτει 1848. »

Ἡ δὲ δημοτικὴ·

α Σχολὴ Ἰωαννιδῶν.

« Ὁ Κωνσταντίνος Ἰπλιζῆς ἤγειρ' ἐκ θεμελίων Ἐνταῦθα παιδῶν τὴν σχολὴν προικίσας ἐξ ἰδίων Ἐφόρους δ' ἐξελέξατο ἀνθ' ἑαυτοῦ ἐντίμους τῶν ἀρετῶν του ζηλωτὰς πιστοὺς τε καὶ γνωρίμους Προτρέψας καὶ εἰς διαδοχὴν ὁμοίους τῶν ν' ἀφήσουν καὶ ὁ τοῖς ἀνεχειρίσει τάλαντον νὰ αὐξήσουν. »

«Ὁ Κωνσταντῖνος Ἰπλιζῆς μ' ἤγειρ' ἐκ θεμελίων,
 Καὶ μόνος δι' ἐξόδων του διατηρεῖ ἰδίω
 τὴν δ' ἐφορίαν τὴν κρατεῖ αὐτὸς ἐπὶ ζωῆς του
 Θανῶν δὲ τὴν παραχωρεῖ μόνον εἰς τοὺς συγγενεῖς
 του.»

Τόσα μόνον εἶνε τὰ ἐπὶ τῶν σχολείων ἐπιγράμματα· πτω-
 χίστατον δὲ τοῦτο τὸ τμήμα ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι φαίνεται
 ὅπως μὴ ἔλθωσιν ἀναμεταξὺ ἐριδες καὶ λογομαχίαι καὶ ἀ-
 ναφυῶσι μικροφιλοτιμίαι καὶ μομφαὶ ἀνεπίγραμμα θέλουσι τὰ
 ἰδρύματα τῆς παιδείας, ὅπερ κατ' ἐμὴν γνώμην ἀποδοκι-
 μάζω, διότι πρέπει νὰ δεικνύνται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους
 ἐμπράκτως οἱ καινωφελέστατοι ἄνδρες.

Κατάλληλον θεωρῶ καὶ δίκαιον νὰ μνημονεύσω καὶ τὸν
 μέγιστον φωστῆρα τοῦ πανελληνίου, τὸν Φιλολογικὸν Σύλλο-
 γον· ἐξωθὲ τοῦ καταστήματος φαίνεται διὰ χρυσῶν γραμ-
 μάτων τὰδε· «Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.» Ἐκ-
 τέρωθεν τῆς κυρίας ἐσωτερικῆς κλίμακος τοῦ Συλλόγου ἀ-
 νάκεινται δύο μαρμαρίναι πλάκα, καὶ διὰ τῶν ἐπιγραφῶν
 μὲν λέγει ἡ μὲν.

«Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλ-
 λογος.

Μεγάλοι Εὐεργεταί.

Χρηστάκης Ζωγράφος.

Εὐεργεταί.

Γεώργιος Ζακίρης, Μενέλαος Νεγροπόντης, Εὐάνθιος
 Θεοφιλίδου.

Μεγάλοι Δωρηταί.

Κωνσταντῖνος Καρχιπῆνος, τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν Παι-
 νεπιστήμιον, Γεώργιος Κορωνιός, Στέφανος Ράλλης, Ἄλ-

Σημ. Αἱ μετὰ ἀναρμόστου κεφαλαίου γεγραμμεναὶ λέξεις
 δηλοῦσιν ὅτι, ἐφυλάχθη ἡ ἢ ἀνορθογραφία, ἡ ἢ ἀκριβεία τῆς
 ἐπιγραφῆς.

τῶντος Βλαστός, Παντιάς Σεικίρης, Θεόδωρος Α. Μαυ-
 ρομμάτης.»

«Εἰ γὰρ τις ἀνθρώπων δαπάνη τε χαρεῖς
 Καὶ πῶν πρᾶσσει θεοδμήτους ἀρετὰς
 σὺν τε οἱ δαίμων φυτεύει δόξαν ἐπήρατον
 Πίνδ. ἰσθμ. Ε'. 10.

Ἡ δὲ ἄλλη πλάξ ταῦτα·

«Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλο-
 λογικὸς Σύλλογος.

Δωρηταί.

Αὐτοκρατορικὴ Ὁθωμανικὴ Τράπεζα,
 Γενικαὶ Ἐταιρίαι τοῦ Ὁθωμανικοῦ Κράτους,
 Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευσεως Ὑ-
 πουργεῖον,

Ὁ ἐν Ἀθήναις πρὸς διέδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμ-
 μάτων Σύλλογος,

Ζαννῆς Στεφάνου, Ἄνδρέας Βαλλιάνος,
 Αὐτοκρατορικὴ Πίστωσις, Κωνσταντῖνος Δοσιος,
 Κωνσταντῖνος Ξενοκράτης, Βασίλειος Σουβατζόγλου,
 Θ. καὶ Β. Σουβατζόγλου καὶ Σα, Ἀλέξανδρος Σεβαστόπουλος,
 Ἄνδρέας Συγγρός, Στέφανος Σκουλούδης,
 Ἀναστάσιος Ἡρασιτίδης, Ἀρχιμανδρίτης Ἀνανίας Βαταπεδινός,
 Ζήνων Κλεάνθης, Ἐμμανουὴλ Σπιθᾶκης,
 Ἀδελφοὶ Ἀντωνιάδαι, Σαράντης Ἀρχιγένης,
 Στέφανος Π. Σκυλιτζής, Ἰωάννης Σεβαστοπούλου,

Γεώργιος Ζαφειρόπουλος,
 Γρηγόριος Κούππας,
 Κωνσταντίνος Ἡλιάσκος,
 Κωνσταντίνος Ζάππας,
 Νικόλαος Ζαφίρης,
 Στέφανος Ζαφειρόπουλος,
 Χριστόφορος Λ. Ζερλέντης.»

καὶ τὰ ἄνωθι τοῦ Πινδάρου ἐνταῦθα ἐγράφησαν·

Ἐν τῇ κυρίᾳ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου εὐρίσκεται μεγίστη εἰκὼν αἱ ἀποθανάτις τοῦ Ὀμήρου ἢν «Χρηστάκης Ζωγράφος τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγῳ τὴν δε δωροῦμαι, ἐν Παρισίοις κατὰ Ἰανουάριον τοῦ αὐτοῦ.» Πλησίον ταύτης καὶ ἡ ἐκ μαρμάρου προτομὴ τοῦ Χρηστάκη καὶ τὸ εὖελπι «Θαρσὲν χρὴ τάχ' αὖριον ἴσσει ἄμεινον.»

Γ'. Φιλανθρωπικὰ καταστήματα Ἑλλήνων.
 α.) Τὸ ἐν Πέρα «Ἐργαστήριον Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος» στολιζέται διὰ τοιούτων λέξεων ἐπὶ τῆς κυρίας προσόψεως ὡς «Ἐρδ' ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς αὐλῆς.

β.) Ἐπὶ κρήνης τοῦ Ὀρφνοτροπέου φαίνονται τὰ ἑπόμενα ἐπὶ πλακός :

«Τὸ πύγρηστον κούμητον τουτί Νοσοκομεῖον
 ἐκ βάρων ἀνεγήγερται κατὰ γε θεῖον ζῆλον
 ἀπὸ δαπάνης ἐντελοῦς τοῦ ἀπὸ Μαρωνείας
 τὸν θρόνον διθύνοντος τὸν τῆς Πατριαρχείας
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Νεοφύτου,
 ἔργον ποιμένος πράξαντος ὄντως χριστομιμήτου,
 τῇ προστασίᾳ πεῖλαδὲ Μουρούζη Γεωργίου
 καὶ ἐρμηνέως γενικοῦ μεγάλου Δοβλετίου·
 ἐπιστασίᾳ δὲ ὁμοῦ καὶ τῶν τιμιωτάτων
 σὺν Ἰορδάνῃ, Μιχαήλ τῶν κοινωφελεστάτων.
 αψγγ' ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ.»

γ.) Τὰς θύρας τῶν μεγάλων αἰθουσῶν τοῦ Νοσοκομείου στολιζοῦσι μαρμάρινκι πλακῆς οὕτω λέγουσαι·

Οὗτοι οἱ δόμοι ἐκτίσθησαν εἰς πλάτος πρὸς θεραπείαν τῶν πανώλει κρουσθέντων· Δαπάνη πάντων καὶ τῶν ἀρχιερίων, καὶ τῶν ἐνταῦθα εὐσεβῶν συστημάτων, καὶ τῇ συντόνῳ σπουδῇ τε καὶ φροντίδι, τῶν ἐφορῶντων εἰς τὰ Νοσοκομεῖα, καὶ τῶν τοῦ γένους εὐπατριδῶν ἐνδόξων, τῇ προστασίᾳ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας πατριαρχοῦντος τοῦ ἔκτου Γρηγορίου 1838 Σεπτεμβρίου 1.

Οὗτοι μέγιστοι ἰδρύθησαν οἱ δόμοι, θάλψις πενήτων ἐλημμένων λοιμοῦ νόσῳ· ἀδρᾶ ἀπάσης Ἰροφαντίας δόσει, συστημάτων τε εὐσεβῶν Βυζαντίου· σπουδῇ τ' ἀγῶνι συντόνῳ τεταγμένων, ὥστε πρόνοιαν τοῦ δομηματος φέρειν, ὑπὸ σκέπῃν τε τῆς τροφοῦ ἐκκλησίας εὐπατριδῶν τε εὐκλειῶν ἐν τῷ γένει, ἔκτου Πατριάρχου Γρηγορίου ἐν χρόνῳ.

δ'. Εἰς μικρὸν Ἐθνικὸν χάνιον ἐν Γαλατῆ τάδε ὁρᾶν-
 ται ἐπὶ ὠραίας μαρμαρίνης πλακός.

«Δαπάνη τῶν τοῦ Γένους φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων τὸ ἴδρυμα τοῦτο ἐκ βάρων ἀνεγήγερται Πατριαρχεύοντος μὲν κυροῦ Ἰωακείμ τοῦ Β'. Ἐφορευόντων δὲ Χρηστάκη Ζωγράφου, Γ. Ζαφίρη, Στεφάνου Ράλλη, Γ. Κορωνιοῦ, Ἰωακείμ Ἀναστασιάδου, Κυρ. Χατζοπούλου καὶ Γ. Καζανόβα·

Ἐπιστατοῦντος τῆς οἰκοδομῆς
 Ἀριστείδου Ραζῆ Ἀρχιτέκτονος
 1875.»

ε.) Ἐν τῷ μεγάλῳ Ἐθνικῷ χανίῳ εὐρίσκονται τρεῖς, ὡς στολισματα τιμαλφῆ, ἐπιγραφῆται ἐπὶ μαρμάρῳ ἐφ' ὧν ὁρᾶνται τὰ δε ἰκωφελῆ.

Ἄ' Ἐγκυφὸν ξένην νὰ ἰδῆς ἔργα φιλανθρωπίας
 Γινόμενα εἰς ἀσθενεῖς μετὰ πολλῆς προνοίας
 Εἰς τὸ νεόδμητον αὐτὸ σπητάλιον τοῦ Γένους
 Μὲ ζῆλον ἀνακαινισθὲν διὰ ἠσθενημένους·
 Διὰ δαπάνης παγγενοῦς ἐπὶ πατριαρχίας
 Κυρίλλου, Ἰακώβου τε, πιστῆς Δραγομανείας,
 Ἐπιστασίᾳ θερμουργῶν τιμίων ἐπιτρόπων
 Καὶ Μάρκου ἀρχιτέκτονος ἐπισκοπῶν τὸν τρόπον.
 κωιδ'. Ἰανουαρίου Α'.

Ἄκιστόδυνον μὲν τὸ πρῖν,
 ἀκιστόφρον δὲ νῦν τῶν
 τοῦ Γένους Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
 τὸ Ἴδρυμα τοῦτο
 ἐκ βῆθρων ἀνεγέρθηται
 Πατριαρχεύοντος μὲν κυροῦ Ἰωακείμ τοῦ Β'.

Ἐφορευόντων δὲ
 Χρηστάκη Ζωγράφου, Γ. Ζαρίφη, Στεφ. Ράλλη,

Ἰωακείμ Ἀναστασιάνου, Κυρ. Χατζηαντωνίου καὶ Γ. Κα-
 ζανόβα, Γ. Κορωνίου

Ἐπιστατοῦντος δὲ τῆς οἰκοδομῆς
 Ἀριστείδου Ῥαζῆ Ἀρχιτέκτονος.
 1875.»

Νούσων ἀργαλίων ὧδ' ἔστι, ξένη, παλαιστρα
 Ἡ δὲ ἀκιστορίας, φάρμακ' ἐπισταμένης
 Ἄλλ' οὐδὲ τοι ἀέθλευσιν σοφῆ μόνη αὐται
 Τεῖ ἢ συμμαχίᾳ καὶ φύσει ἀρχέγονος
 Δῆρα τύφοι, πυρετοὶ τ', ἢ δὲ πλευρίτιδες, ἐν δὲ
 Φθίσις, ἠπίαλοι τ' ὄξεια, δῆρα θ' ὅσα
 Νούσων εἶδρα, ἐνταῦθα κρῖνοντ' ἀτὰρ ἱρὰ
 Τίχνη ξὺν φύσει αἶροι ἀέθλον ἄφαρ.
 Τὴν δὲ λάβρον ἐπὶ πῦρ, ξένη, φλέξε παλαιστραν,

Λάτινον εἰσαντο ὧδε εὐκτιμένην
 Θυμῶ Πατριαρχῶν Ζακάρου Κυρίλλου
 Ἐξ Ἀδριανοῦ Ἄστυος ἀγαθός·
 Αὐτὰρ σπουδῇ Ἰακώβου γόνου Ἀργυροπουλοῦ
 Ἐρμηνευτῶν ἔξοχος ὅς δὲ ἴην
 Ἦσ' τὰδ' οὐζυρὸς Νικόλαος Λογάδης
 κωιδ'. Ἰανουαρίου Α' »

Αὗται εἰνε αἱ ἀνακείμεναι ἐπιγραφαὶ εἰς τοὺς ναοὺς,
 σχολαῖα καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα Ἑλλήνων ἐν τῇ
 Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως· Χαίρω ὅτι πρῶτος ἐ-
 δημοσίευσας ὅλας αὐτὰς καὶ τοὶ τινες ἐξ ἐκείνων (κίε τε 15)
 σποράδην ἐτύπισαν ἄλλοι· Χαίρω δὲ ἐν τῇ καθέλου ἐκ-
 θέσει τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, κἀγὼ προσφέρω ἐξ ἰδι-
 κῆς ἀγάπης εἰς τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς ἵνα ἴθην·

Χαίρε, Βυζάντιον ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις·

Χαίρε, Ἐπτάλοφος ἡ ἔχουσα μερῖα ὄσα ἴθνη ἐν τοῖς
 κόλποις σου.

Χαίρε, Κωνσταντινούπολις ὡς ἱνασχολοῦσα τὸν πεπο-
 λιτισμένον κόσμον ὡς μονοπόλιον ἱστορικόν, ὀλόκληρον χλι-
 ἄδα ἱθῶν, ὀλόκληρον Μεσαιῶνα.

Χαίρε, Νία Ῥώμη ἡ καθέδρα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Χαίρε, Ἰσταμποῦλ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσλαμ.

Χαίρε, Πόλις τὰ ἀμέραντον μεγαλίστην!

